

VEČERNI LIST

Cena celoletna po pošti K 45.—, za Ljubljano K 35.—
 • polletna " " " 20.— " " " 15.—
 • tetrletna " " " 10.— " " " 0.—
 • mesečno " " " 3.50. " " " 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 3. — Telefon 50.

NEODVISEN DNEVNIK

Inserati: Enostolpna petliversta (59 mm široka in 8 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dvo- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostolpna petliversta K 1.—. — Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznika, ob 3. uri popoldne.

Boji z Mažari.

Prekmurski Slovenci se z orožjem upirajo Mažarom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Ljutomer, 26. feb. Mažari so mejo med Radgono in Ljutomerom močno zastražili, Prekmursko slovensko ljudstvo zelo trpi vsled mažarskega nasilja. Mažari rekvirirajo tamošnjim slovenskim kmetom vse, kar jim pride pod roko, živino, žito, moko, krompir, obleko, stroje, kmetijsko orodje in potreščine. Plačajo pa nič. V Spodnji Bistrici so se prebivalci mažarskemu nasilju uprli. Mažare, ki so bili nastanjeni v neki šoli, so napadli in jih pregnali iz vasi. Mažari so zagrozili, da pridejo nazaj in bodo vas zažgali, ljudi pa po-

strelili. Pri Moti so Mažari streljali sinoči s strojnicami in puškami in so prebivalstvo silno razburili. Kroglice so padale v hiše. Naši so bili primorani, odgovoriti z ognjem. Naše kroglice so zadele dobro, ker so naše sprednje straže slišale grozno kričanje v mažarskih vrstah. — Pri Radencih so Mažari ustrelili zopet enega našega kmeta. Mažari grozijo, da bodo skupno z Nemci začeli napadati črto od Ljutomera do Radgone in naprej črto do Špilja. Mažarska meja je tako zastražena, da ne more nihče čez Muro.

Nemci obdačujejo naše prebivalce v nevtralnem pasu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 26. febr. V občini Koplje pri Arnovžu, Sv. Duh na Ostrem vrhu, Gradisce pri Lučanah, Klanje pri Gomilici, in drugih občinah ob južni in severni demarkacijski črti, nalagajo Nemci velike izred-

ne davke. Mali posestniki morajo plačati 10, 15 do 20.000 K davka. Kdor ne plača, mu grozijo, da bodo s silo iztirjali ta davek.

Izžvižgani italijanski oficirji v Mariboru.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 26. febr. Kot je znano, se nahaja v Mariboru posebna italijanska vojaška misija. Italijani se vedejo drzno in samoblastno. Ko so predvčeršnjim zvečer

došli v kavarno Teresienhof, so jih tamošnji Srbi in Slovenci ter navzoče občinstvo izžvižgali. Italijani so morali zapustiti kavarno vsi poparjeni.

Ministri odstopajo.

Kriza v osrednji vladi.

Belgrad, 26. febr. (Lj. k. u.) Jugoslov. dopis. urad poroča: Minister za rudarstvo in gozdarstvo dr. Mehmed Spaho je podal demisijo, ker ga ni nobena muslimanska stranka izvolila v narodno predstavništvo. Vsak minister mora namreč biti obenem tudi član narodnega predstavništva, ker je vlada strogo parlamentarna. Zato je ver-

jetno, da bo podal demisijo tudi minister brez portfelja dr. Rajčević (Črnogorec), ki tudi ni izvoljen v državno veče.

Belgrad, 26. febr. (Lj. k. u.) Jugoslov. dopisni urad poroča: Vest, da je podal demisijo tudi minister za socialno skrbstvo Vitomir Korač, ne odgovarja resnici.

Pereča vprašanja.

Italijansko-jugoslovanski spor se je poostiril do skrajnosti. Kakor poročajo iz italijanskih vojaških krogov, nameravajo Lahi zasesti vse jugoslovanske ozemlje do Karlovca ter je držati toliko časa, da Jugoslovane prisilijo, da se udajo laškimi zahtevam. Kdo bi vedel, če so te govornice resnične, a značilne so vsekakor za razpoloženje, ki danes vlada med nami in Italijo. Je sicer verjetno, da bi Lahi na tak način prav radi dali povdarka svojemu imperijalizmu, toda vprašanje je vendar le, če bo njihov vojak, ki strada in če bo ljudstvo doma, ki je že popolnoma revolucionarno, dopustilo še to nasilje. Saj ravno sedaj poročajo očividci o uporuh laških vojakov v Gradiški, kjer so Lahi morali ustrediti 60 svojih vojakov. Vkljub temu to revolucionarno gibanje ne poneha.

Na drugi strani pa nam naznanjajo brzogavi, da bodo Nemci na Koroškem in Štajerskem zopet napadli, in da so v Podroščico prišli tirolski vojaki. Istočasno poročajo, da so Lahi prepustili Nemcem železniško progo Trbiž—Rateče. Jasno je, da ta dva sovražnika našega rodu delata sporazumno in po skupnem načrtu. Značilen dokaz za to trditve je laška komisija v Mariboru, ki o njej upravičeno sodijo, da ima nalogo le vohuniti ter da dela z Nemci pod skupno odejo načrte proti nam.

Tako zahrbtni laški imperializem skuša nasčuvati na nas čredo lačnih volkov s severa, da bi z njihovo pomočjo Jugoslavija postala lahak plen — Italijanom. Poleg tega pa še doma prehranjevalne težkoče ter od zunaj najeti hujškači, ki hujškajo, čeprav doslej brez uspeha. Vse to je nemško-laško delo!

Kako prav je imel Wilson, ki je v svojem prvem govoru, ki ga je imel o povratku v Ameriko, dejal, da morajo za mir, ki se sklepa v Parizu, jamčiti združene sile civiliziranega sveta in postavil za vzgled Jugoslovane in Čeha. Dejal je: »Verujete li v stremljenje Čehov in Jugoslovanov, kakor jaz? Ali vam je znano, koliko držav bi jih nemudoma napadlo, ako ne bi z njihovo svobodo stale garancije sveta?« — Wilson pozna nevarnosti, ki prete svetovnemu miru od strani nemških in laških imperijalistov. Edino upanje vseh je zveza narodov, ki naj čuva pravičen mir!

Kardinal Gibbons za samoodločbo na Irskem.

Amsterdam, 25. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Times« iz Washingtona: Na irski konferenci v Philadelphiji je bila sprejeta resolucija, katero je predlagal kardinal Gibbons. V tej resolu-

ciji se pozivlja mirovna konferenca, da tudi na Irskem uveljavi načelo pravice samoodločbe. Med Anglijo in Irsko vlada ba- je vojno stanje.

Ententini admirali proti hrvatskim demonstrantom v Splitu.

Povodom prihoda francoskih, angleških, ameriških in italijanskih ladij v splitsko luko dne 24. t. m. je priredilo hrvatsko prebivalstvo ladjam zaveznikov silne manifestacije, dočim je italijanske ladje preziralo. Kasneje so prišli Italijanaši, da bi manifestirali za Italijane, a ker so izzivali Hrvate, je prišlo do krvavih spopadov. Na italijanaški čitalnici, kamor je prišel italijanski admiral, so demonstranti jobili okna. Dne 25. t. m. so se demonstracije ponovile. V mestu so postavili mednarodno stražo. Te demonstracije pa so imele naslednje posledice, kakor poroča naš dopisni urad:

Split, 26. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dop. urad poroča: Medzavezniški odbor admiralov za izvedbo dogovora o premirju v Jadranskem morju obžaluje, ker je prisiljen ugotoviti, da ne vladata red in varnost v mestu Splitu. Žaljem so bili častniki, ki pripadajo eni zavezniških držav. Po podadmiralu Niblacku, zastopniku ameriških Zedinjenih držav, ki mu je poverjeno pomorsko poveljništvo tega področja, je bilo sporočeno mestnim občinstvom in vojaškim oblastem, da storjeni dogodki kršijo dogovor premirja in da se bo v bodoče s silo orožja preprečilo, da se podobni dogodki ne ponove. V svrhu, da se brezpogojno vzpostavi red, je dal medzavezniški odbor admiralu, odposlaniku Zedinjenih držav, nekoliko medzavezniških patrol na razpolago ter zahteva, da se s pomočjo srbskih čet in mestnega redarstva ukrene vse potrebno, da se ob nikakoli priliki ne krši mir. Ukrenili se bodo najstrožji koraki na podlagi vojnih zakonov, ako se pokažejo mestne in vojaške oblasti nezmožne, da vzpostavijo red, a odposlaniki se hočejo poslužiti vsakršnih sredstev, ki se jim bodo zdela potrebna proti onim oblastem, ki bi ne bile kos svoji nalogi. Med drugim se smatrajo za kršenje premirja nastopni čini: Vsako žaljenje zavezniških zastav, vsako žaljenje z besedami ali kretnjami napram častnikom in mornarjem ali vojakom zavezniških narodov, vsako uporno zbiranje, vsaka manifestacija proti zaveznikom, napadi na osebno svobodo in zasebno last, kršitev hišnih pravic, nepokornost napram odredbam patrol itd. Podadmirali, odposlaniki štirih zavezniških in združenih velesil so: za Italijo Ugo Rombo, kot predsednik Niblack; za Francosko Ratier, za angleško Kiddle. Ententino brodovje v luki je včeraj ob 4. uri popoldne izkrcalo patrolje, ki hodijo po mestu pod vodstvom zavezniških častnikov. Red vzdržuje v mestu tudi srbska vojska.

Nemci nadaljujejo krivice.

V Celovcu so Nemci očitno pobesneli. Znano je, na kak način so postopali še pred kratkim proti dvema francoskima častnikoma. Ze tedaj so posebno grozili tudi dr. Müllerju z ubojem, v mnenju da se je vrnil. Sedaj so mu pa vzeli stanovanje. Najprej so odpravili pred 14 dnevi njegovo soprogo z grožnjo, da ni več življenja varna, kar ji je policijski svetnik Spitzer direktno v obraz povedal. Ker ni hotela iti, je pripomnil, da se po volitvah, okoli 25. februarja, lahko vrne, kar je ravno hotela storiti, ko dobi sklep, da je bila 24. februarja že komisija in da v stanovanju nima več pravice. Po sklepu se imajo spraviti stvari iz stanovanja na stroške in nevarnost dr. Müllerja. To se je zgodilo pod lažljivo pretvezo, da je rodbina že 4 tedne stran, akoravno je v Celovcu in okolici vse polno drugih stanovanj, ki so prazni. Istočasno so pregledovali detektivi vse prostore v hotelu Trabesinger ter posvečali sobam g. komisarja Smodeja posebno pozornost. Dva dni pozneje so pa neznani zlikovci vlomili v njegove sobe in mu pokradli, kar so rabili. Take so sedaj razmere v Celovcu! Kakor smo zvedeli, bo naša vlada storila primerne korake in bomo o tem še poročali.

Drugi nameravani napad na Wilsona.

Bazel, 25. febr. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Central News«: Prišli so na sled navemu nameravanemu napadu na Wilsona. V Newyorku so aretirali španskega anarhista, ki je izjavil, da so hoteli napad izvršiti ob prihodu Wilsona v Boston. Zaprti so 14 oseb.

Wilson razsodnik v sporu z Italijo.

Belgrad, 26. febr. (Lj. k. u.) Tiskovni urad poroča: V pariških merodajnih krogih komentirajo korak naših delegatov, s katerim se zahteva razsodišče predsednika Wilsona v našem sporu z Italijo. Računa se z možnostjo, da se italijanske težnje spravijo v sklad z eventualno odločbo mirovnega posveta, da se razsodišče ponudi predsedniku Wilsonu.

Italijani prekinili progo pri Ratečah.

Ljubljana, 26. febr. Ljubljana, kor. urad poroča uradno: Danes ponoči so Italijani

prekinili železniški promet med Trbižem in Ratečami. Naši gorenjski vlaki vozijo samo do Kranjske gore.

Francosko-srbska banka v Belgradu.

Belgrad, 26. febr. (Lj. k. u.) Jugoslov. dopisni urad poroča: Včeraj so odprli v Belgradu francosko-srbsko banko, ki je začela takoj s svojim delom.

Komunisti na Dunaju.

Dunaj, 25. febr. (Lj. kor. u.) Dun. kor. urad poroča: Proti večeru se je vršilo v Dreherjevi dvorani zboravanje komunistov. Navzočih je bilo okrog 2500 oseb. Manifestirali so proti novemu obrambnemu zakonu. Po končanem zborovanju so korakali tramoma proti notranjemu mestu s parolo, da se tam razidejo. Dosedaj vlada še popoln mir.

Preganjanje častnikov v Monakovem.

Monakovo, 25. febr. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. urad poroča: Proti častnikom je izbruhnila tukaj pravcata manija po preganjanju. Kjer zalotijo častnika, ga takoj primejo in odvedejo. V zadnjih dveh dneh je bilo več kot 70 častnikov aretiranih. Mnogo od njih, ki so že davno slekli vojaško suknjo ter se posvetili meščanskemu poklicu ali študijam, stremi za tem, kako bi najhitreje izginili iz Monakovega. Na vseučilišču ne bo gotovo nobenega častnika-slušatelja več.

Trgovska zveza med Nemčijo in Finsko prepovedana.

Helsinfori, 25. febr. (Lj. k. u.) Dunaj. kor. ur. poroča: Angleška vlada je prepovedala vsako trgovsko zvezo med Nemčijo in Finsko.

S poroko ne bo nič.

Belgrad, 26. febr. (Lj. k. u.) Tiskovni urad poroča: Pariško italijansko poslanništvo dementira vest o skorajšnji zaročki princezinje Jolande z angleškim prestolonaslednikom, češ, da je došla italijanska kraljica s svojima hčerama v Pariz samo, da vidi svoje roditelje.

Italijanska zverstva nad slovenskimi Goričani.

Ljubljana, 25. feb. Znano je našemu ljudstvu, kako so Italijani takoj po okupaciji naših dežel pričeli z brezobzirnimi preganjanji in internacijami goriških Slovencev. Ognjali so jih najprej v barake v Krmin, nato v Castel-franco in 18. jan. v Angliari pri Legnagu. provinca Verona. Tu so jih zaprti

v ozke kletke in vklenjene na rokah s težkimi verigami pustili 8 dni brez hrane. Ležati morajo na slami raztreseni po golih, vlažnih tleh med nešteto golaznijo mrčesa. Vesti, ki prihajajo iz laborišča v Angiari, poročajo o nepopisljivem fizičnem in moralnem trpljenju naših internirancev. Nekateri izmed njih so že tako duševno onemogli, da se jim je pričelo mešati. V ozkih kletkah je zaprtih po 20 ljudi, med katerimi razsaja griza in bruhanje krvi. V bolnišnico gredo samo umirajoči, v odločki se ne vračajo več živi. V taboriščih jih umre dnevno 5—6 od lakote in od prevelike izgube krvi. Vse moči teh nesrečnih žrtve laške goriške kamore, ki ji načelujejo Bombič, Petar in Brame, so popolnoma izčrpane in ako ne bo hitre pomoči in intervencije, se nihče ne bo vrnil več živ. Strtihi teles, strašno upadlih obrazov, z očmi, ki od blaznosti goré, leže ti reveži na gnili slami, v lastni krvi in blatu in čakajo rešitve. Doslej jih še nihče ni zaslišal, nihče jim povedal vzroka tega nečloveškega ravnanja. Med temi interniranci se nahajajo: Predsednik Narodnega sveta za Goriško dr. Karol Podgornik, njegov brat inž. Podgornik, državni pravdnik dr. Zorzi, okrajni komisar Bogomil Berbuč, grof Coronini in mnogo drugih, katerih imena še nismo izvedeli.

Tako ravna »kulturna« Italija z našimi ljudmi, katerih strašna usoda je zapečatená, ako ne bo hitre pomoči. Narod naš pa stiska še onemogel pesti, toda dobro vé, da pride dan vstajenja in strašne osvete za vse krivice in grozodejstva, ki jih pretrpe sedaj naši nesrečni bratje radi ljubezni svoje do naše Jugoslavije.

Mučeništvo našega naroda.

Radi slovenske zastavice. V Brezovici pri Herpeljah so Italijani zaprli brata Hoteža Franca in Jožefa, češ, da imata skrito orožje. V resnici pa so našli pri njiju le majno slovensko zastavico. In s to zastavico ju je posmehovaje drezal neki tenente pod nosom in jima držal revolver na prsa, rekoč: »Ne zastave, to bo za vas! Mi pa pravimo: »Oboje bomo imeli za vas, z zastavo in revolverjem vas bomo pognali kot zajce z naše zemlje!«

Nedolžne žrtve. Pred nekaj dnevi je došlo uradno poročilo v Postojno, da je v ječi v Benetkah umrl slaboumni, 62letni Janez Geržina, baje rad preobilice mrčesa. Omenjeni je bil obsojen na 5 let ječe (dasiravno so občina in oba domača zdravnik zdale spričevalo, da je slaboumen), ker so ga karabinerji v njegovi hiši dobili s puško v roki, katero se jim je branil izročiti. Odpeljali so ga v Trst, tam obsodili in nato odgnali v ječo v Benetke, kjer je po poldrugomesečnem trpljenju umrl. — V isti ječi se nahaja tudi trgovec Jožef Geržina iz Koč pri Prestraneku, obsojen na 18 mesecev težke ječe, ker so karabinerji našli v njegovi hiši nekaj municije, za katero še on vedel ni. Je žrtve denunciantstva. — V tržaške zapore so odgnali

brzobjavnega mojstra Čiča iz Postojne, ker se je v pijanosti izdal, da je prinesel nekaj časopisov iz Ljubljane.

»Laška dobrodelnost«. V postojnskem okraju je vojaška oblast te dni delila med prebivalstvo obleko, ali bolje rečeno cunjje. Razdeljena obleka je popolnoma nerabna, pol gnila, zamazana, smrdljiva in ušiva. Neko 18letno dekle ni hotelo sprejeti ponudene obleke in jo s studom odvrnilo o dsebe, nakar so razdeljevanje takoj ustavili. Ko so naši ljudje nosili to obleko domov, se jim je vojaštvo posmehovalo in neki poročnik se je rogal: »Dobro je, dobro! Vse dobo vzeli, če je še tako umazano in ušivo!« Dobilo se je le vojaško blago, kakor hlače, bluže, nogavice, srajce in gnile čevlje. Niti en kos ni bil cel, čist ali sploh še kaj poraben. Izgledalo je vse, kot bi Italijani pobrali to robo padlim na bojišču.

Protestni shod vsega jugoslovanskega ženstva.

Protestni shodi vsega jugoslovanskega ženstva proti nasilju italijanske okupacije naše slovanske zemlje v Dalmaciji, na Reki, v Istri in Trstu, na Goriškem in na Kranjskem se vrše hkratu v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu v nedeljo, dne 2. marca. V Ljubljani je shod ob 11. uri dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Govore zastopnice vsega slovenskega ženstva brez razlike strankarskega pripadništva. Ljubljanske in okoličanske Slovenke, pridite vse na ta vlepomembni shod!

Iz pokrajine.

Kr Društvo za socialno izobrazbo se je osnovalo v Belgradu ter bo začelo te dni delovati. Društvo ni vezano na nikak program in bo nepristransko proučavalo socialne razmere v Jugoslaviji in nove temelje, na katere bo treba postaviti naše socialno življenje. Obenem bo društvo širilo med državljani zmisel za socialna vprašanja; prirejalo bo po celi državi javna predavanja, izdajalo brošure in časopis ter vodilo tečaje za socialno izobrazbo. Predavanja so se v Belgradu že začela.

Kr Nepriilke s trgovskimi prostori v Belgradu. Belgrajska »Pravda« se pritožuje, da prihaja zadnji čas iz Zagreba in drugih hrvatskih mest vse polno trgovcev, kavarnarjev, hotelirjev in podobnih ljudi, ki za vsako ceno najemajo prostore za svoj obrat. V sled tega so najemniške cene strahovito poskočile in prejšnjim domačim najemnikom hišni gospodarji enostavno odpovedujejo. »Pravda« opozarja, da preti tu domačim trgovcem resna nevarnost in zahteva, naj se njih pravice primerno zaščitijo.

Kr Tržanski grad in Italijani. »Giornale« piše, da bi bilo logično, da bi »starodavni frankopanski grad, tako bogat na zgodovinskih spominih, prešel v italijanske roke.« Taki so Italijani: kjer jim zmanjka narodnih, zgodovinskih in kdove še kakšnih razlogov za pobasanje tuje zemlje, pa kličejo na pomoč — logiko.

Kr Prošnja. Ob svitu zarje, ki nam je naznanjala dan osvobojenja iz tisočletnih spon hlapčevanja in suženjstva pod nemškimi jarmom, so se prikazali takoj tudi črni oblaki političnega hudourja. Z veselimi drhtenjem je pozdravljala Koroška, nekdanj zibelka Slovenstva, prihod prvih slovenskih čet. Temu veselju pa se je takoj začela primešavati grenkost političnega preganjanja. Naš zakleti sovražnik še ni bil strt popolnoma in ni hotel pustiti plena, od katerega je živel, iz svojih krempeljev. Dogodki na Koroškem so slovenski javnosti znani. Ne samo, da je bil sen o zlati prostosti le kratek, prišlo je hujše gorje. Iz Zgornje in Srednje Koroške so bili primorani bežati naši ljudje, da pred podivjanimi tolpmami pobesnelih Nemcev otmejo vsaj golo življenje, — zanje ni ne svobode, za zdaj niti ne — doma! Od dne do dne se množi na Kranjskem in Štajerskem število koroških beguncev. Vsakdo ve, koliko gorja obsega beseda begunec; posebno še dandanes, ko je gorja na kupe ob vseh koncih in krajih. Odveč bi bilo, ko bi se hotelo še posebno povdarjati, da so poleg vseh drugih potrebni podpore tudi koroški begunci. S hvaležnostjo se mora pripoznati, da so se povsod odprla dobra srca, ki nam pomagajo prenašati naše gorje. Ker pa je potreba hitre podpore vedno bolj nujna in število beguncev narašča, se je v svrhu uspešnejšega olajšanja begunske bede ustanovil poseben odbor, ki je po posredovanju neumorno delavnega svétnika Janeza Kalana našel prav materinsko zavetje pri častitih sestrah v »Leonišču« v Ljubljani in ki bo skušal pomagati koroškim beguncem prenašati težave bivanja sicer na domačem slovenskem, a vendar ne na lastnem domu. Večina beguncev je brez sredstev. Rešili so le golo življenje in to, kar so imeli na sebi. Zelo jim primanjkuje obleke in posebno perila. Vlada in vsa merodajna mesta so nam obljubila svojo podporo, a ta v sedanjih razmerah ne zadostuje. Zato se obračamo na javnost, da nam premožnejši sloji in taki, ki uživajo srečo bivanja na lastnem domu, s primerno podporo priskočijo na pomoč. Trdno upamo, da blaga slovenska srca, ki so že tisočerm pomagala, tudi nam ne bodo zaprta, saj se vsi nadejamo, da hudourje preganjanja in begunstva zopet mine in nam zasje dan trajnega osvobojenja. Dana obleka, perilo, jestvine itd. naj se blagovoljivo poslati na »Leonišču«, Zaloška cesta št. 11. — Odbor koroških beguncev v »Leonišču«, Ljubljana. Franc Grafenauer, predsednik. Zdravko Kovač, tajnik.

Kr Odprto pismo na ministra za pošto in brzobjav priobčuje belgrajska »Pravda«. Opisuje skrajno slabe poštno razmere in nedostatke brzobjavne zveze in se čudi, da minister doslej še prav ničesar ni storil za izboljšanje teh razmer. Poziva ga končno, naj poštnemu škandalu napravi konec.

Kr Nova velebanka »Jugoslavija« v Beogradu. Snuje se v Belgradu udruženje za financiranje industrije, rudokopov, šumskih podvzetij, železniških naprav, reguliranje rek, izkoriščanje vodnih sil, ki bo pod imenom Jugoslavija razvilo svoje delovanje po celi naši

državi. Osnivači te banke so zagrebška Kreditna banka, Gradska štedionica u Zagrebu, Obrtna banka in nekaj privatnikov.

kr Katoliško bogoslužje v Belgradi. Belgrajski listi poročajo: V katoliški cerkvi se vrši služba božja po naslednjem redu: Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri zjutraj tiha sveta maša; ob 10. uri srbska propoved in peta sv. maša; ob 3. uri popoldne večernice. Ob delavnikih so svete maše ob 7. in 7.45 minut zjutraj. Pisarna katoliškega duhovnika je v Studenički ulici 17.

kr Italijani in slovenščina. Italijansko poveljstvo je razposlalo naslednjo okrožnico, katero priobčujemo natančno po izvirniku: Poveljstvo Spodnjega Settota iz Bovec, Kancelia za Civilske Oprave, No. 34 di prot. A. C. II. februarja 1919. Za gospode iz občin Bovec, Cesoca, Log, Soca, Trenta. Za zločanje od pisave No 34 di prot. A. C. od 10 t. m. se vedati tei oblasti slovenškega razločka od zgornje postave da bo z hvatezno prijaznostio zahtevan odgovor: »Seda vedati da kraljeva oblasti Iulske Venehte zahteva da vse kantske pisave in tud od vseh Obcin Iulske Venehte bodano neriene v Italijskem jeziku in z Italijskem siglnem. Seda znati ce se bodo dobile zgresniki od teh danik pisav, bodo brez druziga odgovorni zupani ob stan prisli. Ta komanda prosí eden hit. odgovor od gospodu Zupanu od kateriga in ze dala vedati od stemplnu v Italijskim jeziku. Za tiste stavari, ki smo vam dali ze uzfati zaradi Italijskega jezika v kantske pisaveh, ze ozmanieno od prednie Komande se prosí poslati zavaro vanie. Kolonel Jozef Rambaldi.

kr »Državna posredovalnica za delo«. V preteklem tednu (od 16. do 22. februarja 1919) je iskalo delo 247 moških in 88 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 140 moških in 59 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 179. Od 1. januarja 1919 do 22. februarja 1919 je isalo delo 2235 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 1545 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 418. Delo iščejo pisarniške moči (364), trgovski uslužbenci (181), tovar. delavci, služkinje, kovinarji, sluge, peki, mlinarji, mesarji, mizarji, tesarji kolarji, zidarji, krojači, natakariče itd. V delo pa sprejme posredovalnica gozdne delavce (360), rudarje, služkinje, cestne delavce, kolporterje, zidarje, tesarje, šivilje, delavce za tovar, za čevlje in razne druge obrtnike.

kr Oddaja konj v obmejnih krajih. Iz Maribora nam poročajo: Vojaška oblast rekvirira po naših krajih konje. Hudo prizadeti so posebno obmejni slovenski kmetje, katerim so že prej pod avstrijskim režimom pobrali vso govejo vprežno živino. Zdaj im je vojaška oblast pobrala kome, ki so jih kmetje z veliko težavo dobili od umikajoče se razpadle avstroogrške armade. Ker so med tem časom oddali za ljudsko preskrbo tudi zadnje glave goveje živine, se nahajajo kmetje v mučnem položaju. Bliža se pomladansko delo, a vprežne živine ni. Nemškutarji in Nemci

po mestih in trgih pa ne oddajajo konj in se ne brigajo za vojaške ukaze. Konje, ki so jih nabavili, pa prodajajo za visoke cene dalje. Raditega vlada med slovenskim kmečkim prebivalstvom, posebno med Muro in Dravo veliko razburjenje. Poleg tega pa se še nemškutarji norčujejo iz kmetov, rekoč: »Tu jo imate, vašo Jugoslavijo.« Odpomoč je nujno potrebna. Rekvizicija konj naj bi se za slovenske obmejne kmete ustavila.

kr Vpeljava vidiranih potnih listov za potovanje v Nemško Avstrijo. S 24. febr. je nemško-avstrijska vlada uvedla prisilne vidirane potne liste. Za nemško-avstrijske državljane, ki potujejo iz Jugoslavije v ali skozi Nemško Avstrijo, bo izdajalo potne liste zastopstvo nemško-avstrijskega državnega urada za zunanje zadeve v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 6, pritličje, levo, ob delavnikih od 9. do pol 11. ure dopoldne. Pripadniki držav, ki so nastale iz bivše monarhije, ki niso nemško-avstrijski državljani, morajo za potovanja v in skozi Nemško Avstrijo dobiti pri omenjenem zastopstvu potni vizum. Vizum se bo dobil le v nujnih in v resnici upoštevanja vrednih slučajih. Za vizum je treba plačati pristojbino 5 kron.

kr Za nujno pomoč srbskemu kmetu. V belgrajski »Epohi« piše dr. U. M. Stajič, da je zadnji čas, da se srbskemu selu vsaj za silo nemudoma pomaga na noge. Sovražnik je baš srbsko selo namenoma tako zatrl in opustošil, da si samo ne more pomagati. Jeseni je bilo posejane le zelo malo ozimine, a čas za pomladno setev je pred durmi. Manjka pa še vsega najpotrebnejšega: delavnih moči, živine, poljskega orodja in semena. Tu ni mogoče čakati na odpomoč zaveznikov, ki bo vsekakor prišla, a kasno. Treba je nemudoma dobiti pomoč iz najbližje bližine. Iz Čehoslovaške pluge, brane in drugo poljsko orodje, iz Banata in Bačke seme, iz Hrvatske, Vojvodine in Madjarske pa živino, posebno vprežne vole in konje. Ako se to ne zgodi, čaka Srbijo kmetijska kriza.

kr Paroplovna zveza Trst-Reka. Parobrod »Croatia« plove vsak teden enkrat na črti Trst-Reka. Ustavlja se v vseh večjih obalnih mestih Istre.

kr Redna železniška zveza Zemun-Noví Sad se je otvorila 23. t. m.; čortanovski tunel je domalega popravljen.

kr Ureditel Belgrada. Društvo inženjerjev in arhitektov v Belgradu se je živo zavzelo za vprašanje, kako se uredi Belgrad. O tem se posvetuje na vsakotedenskih sestankih in prireja tudi javna predavanja.

kr Les za Francijo. Francoski trgovci se pogajajo z našimi lesnimi producenti za dobavo 10.000 vagonov lesa. Jugoslovanski trgovci zahtevajo, da jim Francozi izplačajo kupno ceno v frankih, da bi tako prišlo nekaj antantne valute v našo državo. Kupčija ni še perfektna.

kr Cene pomarančam v Pragi. Čehoslovaška vlada je na svoj račun nabavila velike količine južnega sadja ter ga porazdelila med posamezne trgovce za prodajo. Določila je maksimalne cene, ki so za pomaranče po velikosti 55 vin., 65 vin., 1 K in 1 K 20 vin. Limonam je določena

cena od 65 vinarjev. Pri nas pa smo tik ob morju, stanejo najmanje pomaranče 1 K 50 vin.

kr Cene živilem v Pragi. Prehranjevalni urad je določil za mesto Prago sledeče maksimalne cene: za 1 kg žive svinje 15 K, na veliko 21.50 K, (izven Prage 15.50) za nadrobno; 1 kg suhega mesa 25.50 K, (izven Prage 25); teletine prednji del 6 K, zadnji del 7.80 K; salame in klobase 11 K; kravavice 4 K, sladkor (I. izdelek) 2.96 K, rafinirani 3.04 K; rum na drobno 13.50 K, v posodah po najmanj 25 litrov 9 K.

kr Osební dohodninski davek je bil odmerjen v ptujskem okraju našim kmetom neprimerno visoko. Bavili se bomo še s temi predpisi in upamo, da jih davčni urad, odnono pristojna komisija revidira. Tako nizkost vidikov za gospodarsko stanje in bodoči razvoj našega malokmetijstva pač naša davčna oblast ne sme kazati!

kr 100 kron nagrade dobi, kdor mi pripomore k temu, da dobim nazaj nov trenski voz, ki so ga v soboto, dne 22. t. m. ob pol 1. uri popoldne iz dvorišča Paichlove hiše na Rimski cesti z enim parom šimlov odpeljala dva Bosanca v smeri po Rimski cesti na Dolenjsko. Pred nakupom ukradenega voza, pri katerem od zadaj manjka lestvica in je označen z lastno težo 330 kg se svari. Tudi oni posestnik ali gostilničar, od katerega sta zadnje dni omenjena dva Bosanca s fesima na glavah kupila ta dva šimla, oziroma kjer sta imela konja v hlevu, se prosí, naznaniti imena teh ljudi pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani. Bosanca sta bržkone krenila z vozom na Dolenjsko proti Karlovcu, in se vsled tega prosijo orožniške postaje na tej progi, konstatirati identiteto teh dveh ljudi in naznaniti na policijsko ravnateljstvo v Ljubljani.

kr Drzna tatvina v Zagrebu. Danes dopoldne ob 10. uri je neki neznan moški prišel v urad zemaljske oskrbe, vrgel blagajničarki v oči solno kislino, ukradel 35.000 K in pobegnil. Doslej tatu še niso dobili.

Iz Ljubljane.

I Manjšinske šole za otroke pristne nemške narodnosti v Ljubljani pod slovenskim vodstvom. Mestni šolski svet ljubljanski je s 16. febr. t. m. uknil temeljem naredbe poverjeniš. a uk in bogočastje z dne 16. novembra 1918 zasebno deklisško štirirazrednico ljubljanskega nemškega šolskega kuratorija, ker ni imela od deželne vlade za Slovenijo pravico javnosti. Šolo je nato priklopil kot manjšinsko deklisško šolo I. mestni deklisški šoli pri Sv. Jakobu pod skupnim vodstvom ravnateljstva te šole ter namestil na njej mesto bivšega nemškega učiteljskega osebja štiri slovenske učiteljice. Iz istega razloga je zatvoril tudi zasebno deško tri-razrednico nemškega šolskega društva, jo podredil vodstvu II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti ter imenoval za njo slovenske učne moči: dva učitelja in eno učiteljico.

I Mestna plinarna naznanja, da mora jutri, v četrtek, radi pomanjkanja primer

tega premoga obrat in vsled tega oddajo plina ustavititi. To se bode zgodilo na ta način, da se bode pritisk plina popolnoma znižal. Stranke pa se opozarjajo na to, da pazijo, da bodo vse pipe dobro zaprte.

I Društvo bivših vojnih certifikatistov vabi vse člane na važen razgovor,

ki se vrši 1. marca 1919 ob 7. uri v poslopiju realne gimnazije na Poljanski cesti. — Sklicatelj.

I Konji so se splašili danes dopoldne v Kolodvorski ulici. Razbili so zaboj za pesek, ki so ga vozili. Druge nesreče ni bilo.

Nova slovenska vlada na povratku iz Belgrada.

Hrvatska naj pomaga z živili.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 26. februarja. Danes zjutraj ob 5. uri so došli v Zagreb predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc, podpredsednik dr. Gregor Zerjav in poverjenik za uk in bogočastje

dr. Karel Verstovšek. Tekom dneva bodo imeli konferenco z banom dr. Palečekom glede prehrane v Sloveniji. Zvečer ob 7. uri odpotujejo v Ljubljano.

Mirovni posvet hiti h koncu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Newyork, 25. februarja. Delo mirovnega posveta je dospelo do poslednje faze. V kratkem se bodo pričeli javni razgovori o glavnih vprašanjih.

Francija je spremenila svoje stališče proti Nemčiji in bo dovolila, da se Nemčija preskrbi z živežem.

Vodja graških komunistov prijet.

Dunaj, 26. februarja. V Brucku ob Muri so zaprli vodjo komunistov dr. Pavla Friedländerja, ker ga sumijo, da je povzročil nemire v Gradcu.

na kr. državni gimnaziji v Celju takoj zapro. — Celje, dne 25. febr. 1919. Slede podpis.

p Za avtonomijo. Osješka »Hrvatska Obrana« se na uvodnem mestu peča z izvajanjem »Slovenca« in »Slov. Naroda« glede sklicanja deželnega zbora in zaključuje: Z velikim zadovoljstvom treba zabeležiti, da se državna uprava decentralizira. Pri tem ima prav »Slovenec«, ki pravi, da s tem vprašanje deželnega zbora še ni rešeno. Avtonomija mora biti ali popolna ali pa nikakoršna. Zgled Slovencev je vsekakor posuemanja vreden in našim merodajnim činitelem ključno: discite moniti!

p Pravosodni minister o organizaciji novih strank. Belgrajska »Epoha« priobčuje pogovor svojega sotrudnika z g. Markom Trifkovičem, načelnikom radikalnih disidentov in pravosodnim ministrom, o snovanju novih strank ob sodelovanju ministrov. G. Trifkovič je najprej označil velike naloge sedanjega koncentracijskega kabineta, nato pa izjavil svoje mnenje v glavnem tako-le: Dasi se formiranje novih strank ne more izvršiti brez sodelovanja ministrov, ki so ugledni strankarski voditelji, vendar ni dvoma, da čas, ki ga potrebuje v ta namen, ni koristen za državno posle, najsi so tudi stranke za pravilno delovanje parlamentarnega življenja potrebne. Razen tega more formiranje strank v tem času omajati medsebojno zaupanje med člani kabineta, ki je za skupno delo nujno potrebno. Formiranje novih strank je sedaj tem manj nujno, ker so v glavnih načelih vsi ministri složni, to je, vsi so za to, da bodi država centralistično organizirana — temeljem široke upravne avtonomije seveda — in da bodi oblika monarhistična s sedanjo dinastijo na čelu. In končno vzgibavanje strankarskega življenja s strani ministrov izziva živahnejšo akcijo vseh drugih strank, ki se more izprevroči v strankarsko borbo, katere nam

v sedanjih razmerah zares ni treba. Priznam, da je potrebno, da se verske in pokrajinske stranke zamenjajo s strankami, katerih delokrog se bo raztezal na celo kraljevino. Toda z ustanavljanjem teh strank ni treba hiteti, ni jih treba umetnim načinom ustvarjati, marveč naj nastanejo naravnim potom kot posledica skupnega dela in spoznanih skupn. ciljev. Najboljša prilika za to bo zborovanje narodnega predstavništva. Tu se bodo struje medsebojno spoznale in se polagoma nepriljubeno združile. Zato ni prav, da bi si stranke že preje vezale roke z drugimi skupinami, v katerih bodo morda tekom razprav v nar. predstavništvu spoznale, da so jim mnogo bolj tuje, nego skupine v nasprotnem taboru.

p Srbska meja nasproti Bolgariji naj bi v zmislu spomenice, ki jo je naša delegacija v Parizu izročila mirovni konferenci, tekla tako-le: Od bolgarsko-grške meje na Strumi, kjer je ustje Bistrice, ki priteka s Pirin planine, ob reki Strumi do njenega pritoka Djermena, Srbiji ostane celi strumski okraj z mestecema Strumico in Petricem. Ob ustju Djermena v Strumice gre meja po levem bregu Djermena in vzporedno z grebenom planine na isti obali proti severu do Dragomanskega klanca. Potemtakem bi Srbiji ostala okraja Čustendil (Banje) in Trna, njen bi bil Caribrod z 20 km železniške proge Niš-Sofija. Od Dragomanskega klanca se meja zakroži vzporedno s staro mejo in krene nato proti severozapadu, tako da ostaneta Srbiji Berkovica in Belogračik, ter pri ustju Skomlije izide na Donavo, tako da dobi Srbija celi vidinski okraj. Ustje Skomlije je 30 km vzhodno od Vidina in ravno toliko oddaljeno tudi od Lom Palanke.

Zagrebska borza.

Zagreb, 25. febr. (Lj. k. u.) Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Denar:	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	450	460
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, stare delnice . . .	—	—
nove delnice . . .	510	520
Hrvatska eskomptna banka . . .	1150	1400
Brodška menjaška banka . . .	382	405
Hipotekarna banka	410	455
Jadranska banka	—	910
Hrvatska kreditna banka	1055	1065
Narodna banka, stare delnice .	455	465
Obrtna banka,	258	263
Poljedelska banka	—	—
Prva hrvatsska hranilnica, stare .	9000	9150
nove	8700	8800
Rečka pučka banka	210	215
Srbska banka	—	810
Hrvatska deželna banka v Osijeku .	—	—
stare	—	—
nove	695	700

Širite »Večerni list«

Po svetu.

s Nova opera. Na Dunaju pripravljajo uprizoritev nove opere od Hansa Pfitznerja, »Palestrina«. Priprave pa so naletete na mnoge težkoče. Napravilo se je že trideset vaj, medtem ko se jih napravi navadno pri novih operah sa-

Politična kronika.

p Deutsche Wacht in celjska gimnazija. Srednješolski profesorji v Celju so poslali na poverjeništvu za uk in bogočastje ter Višjemu šolskemu svetu v Ljubljani sledečo spomenico: Celjski nemški list »Deutsche Wacht« se je v dveh člankih dotaknil vprašanja nemške gimnazije v Celju. Povod za to je bil, ker je ravnatelj slovenske narodnosti pozval, da prestopijo v slovenske temeljne razrede. Temu pozivu se niso vsi dijaki odzvali, pač pa so njihovi starši in nekatere nepoklicane osebe imele drznost proti temu upravičenemu ukazu protestirati pri g. višjem šolskem nadzorniku dr. Poljancu. Obstoj nemških vsoprednic na državni gimnaziji v Celju bi bil baje po trditvi »Deutsche Wacht« vladno zasiguran tedaj, ako bi štela vsaj 100 nemških dijakov domačinov. Z ozirom na zgoraj nje trditve so na podlagi uradne statistike ugotovili srednješolski profesorji v Celju sledeče: Število vseh javnih rednih učencev na nemških vsoprednicah znaša sedaj 104. Od teh je 42 ali pripadnikov tujih držav ali iz oddaljenih krajev, ki so bili umetnim potom pritegnjeni na zavod, da so mu varovali nemški značaj. Po najmlajši in najkulantnejši sodbi ostane za vsoprednice še 62 učencev, za katere kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev vzdržuje cel zavod, dočim je povsod v Nemški Avstriji naša šolska mladina vržena na cesto. Na podlagi navedenih dejstev je upravičena zahteva, da se nemške vsoprednice

no do deset. Nastopi silno mnogo ljudi. Za »Palestrino« je treba izgotoviti 100 oblek. Danes pač težka naloga, ko manjka blaga povsod. Morali so kupiti belo platno in ga dati pobarvati. V prvem dejanju bo nastopilo trideset angelov. Veliko vprašanje so zdaj njih peruti. Kako se bo kretalo trideset angelov na malem prostoru dvigajočega se oblaka? Opera bo v drugem dejanju predstavljala tridentinski cerkveni zbor.

s Dežnik in ženska. Neki angleški pisatelj sklepa iz ravnanja z dežnikom na značaj dotične ženske, ki ga nosi, takole: »Gospa, ki gre z odprtim dežnikom še potem, ko je nehala deževati, je gotovo dobra gospodinja, če je pa to deklica, tedaj bo gotovo dobro in varčno vodila hišno gospodinjstvo. — Deklica, ki zvije dežnik še ko je moker, bo gotovo ostala stara devica. — Gospe, ki ne zvijejo dežnika in ga puste kar tako, ne bodo nikoli bogate, pa če bi zlato deževalo nanje. — Gospodični, ki vleče dežnik za seboj, ni treba ničesar verjeti, ona je grdega značaja, ima strupen jezik, ki ne prizanesa bližnjemu. — Vesela deklica nosi dežnik pod pazduho, tako da štrli ročaj kolikor mogoče kvišku. — Gospa, ki nosi dežnik tako, ko ulanec svojo sulico, je gotovo inteligentna in energična ženska. — Deklica, ki maha z dežnikom okrog sebe, je lahkoverna in dvomljive vrednosti, te pa, ki postavijo dežnik trdo na tla kot palico, bodo vesele, požrtvovalne, dobre gospodinjice.«

s Francozi zahtevajo zibko. Za Italijani so prišli Francozi — tako tožijo nemški listi. Pariški mestni svet zahteva, da mu Dunaj izroči zibko vojvode Reichstadt. Zahteve ne utemeljuje. V letu 1814. se je bila vrnila Marija Lujza iz Rima k svojemu očetu cesarju Francu na Dunaj, kamor je prinesla z drugo lastnino svojega sina tudi omejeno zibko, ki je postala družinska lastnina in bila shranjena v zakladnici. To zibko je bilo darovalo mesto Pariz Napoleonovemu sinu o priliki njegovega rojstva. Spočetka Parižani niso verjeli, da je ta zibka prava, šele za časa svetovne razstave na Dunaju leta 1900, na kateri je bila izstavljena tudi ta zibka, so spoznali njeno pravo vrednost. Bile so namreč tri zibke; poleg dunajske sta se nahajali dve še v dveh drugih pariških muzejih. Dolgo so strokovnjaki ugibali, katera je prava in so se slednjič prepričali, da je dunajska prava; ona druga je bila zibka vojvode Bordeaux. Dunajska zibka je srebrna in tehtala pet centov. Na zglavnih končnicah se nahajajo lovorov venec. Zastor je iz belega atlasa s težkimi zlatimi franžami. Ob strani so v srebro izdelane male slike iz zgodovine Romana. Zibka je okrašena tudi s postavami modrosti in moči. Zibko so prinesli v zakladnico dne 4. aprila 1826.

s In vedno zopet D'Annunzio. Reški »Giornale« poroča, da so ob Rtu Sv. Jurija pri Rabeu potegnili iz morja steklenico, v kateri je bil rokopis D'Annunzие »Bakarske sale«. To steklenico z rokopisom je bil vrget v morje sam D'Annunzio. Sedaj

je rokopis razstavljen v izložbi Jerovškove papirne trgovine na Reki.

s V orlovih kreppljih. Pred kratkim se je dogodil v Italiji neverjeten slučaj. V nekem potujočem cirkusu se je nahajal tudi izsolani orel, ki je nosil pri predstavah v svojih kreppljih narejeno »punco« na vrh cirkusove strehe. Nekega jutra se je igral blizu cirkusa triletni otrok cirkusovega ravnatelja; orel ga je zagledal, odpril kletko, zgrabil s krepplji otroka in ga odnesel. V groznem strahu so gledali ljudje za njim, ko se je spustil na strmih pečinah, kamor ne seže človeška stopinja, na tla. Vsak napor, da bi dosegli ta kraj, je bil zaman. Končno so prinesli opico, s katero se je otrok pogosto igral; ta je rešila otroka in ga prinesla svojim staršem zopet v naročje. Poseben slučaj je nanasel, da so ta prizor fotografirali za kinematografe.

s Hipnotizem. S hipnotizmom so se vršila tu pa tam huda zločinstva. S sugestijo so izvršili vse, kar so hoteli, tatvine, in zločine na deklicah, ki seveda niso ostali nekaznovani. Posebno zanimiv v tem oziru je nek slučaj roparskega umora v Monakovem. Storilec je bil neki Berthold, proti kateremu so nagromadili vse polne dokazov. Neki list je še pozval občinstvo, da naj pride povedat, če ve kdo kaj podrobnega o tem. Tu pa se je oglasilo na policiji sedem ljudi, ki so vsi trdili, da so oni krivi umora. To je bila avtosugestija, kot se je dokazalo pozneje. Morilec je namreč s svojo močjo ukazal oni sedmorici, da je šla priznat nestorjeni umor in je na ta način za hip zmešala sodišče.

s Demonstracijo v gledališču. Na Dunaju so igrali Caillavetovo igro »Vožnja v modrinco«. Pisatelj je Francoz in je baje med vojno hujskal proti Nemčiji. Ob začetku drugega dejanja je pričel kričati nekdo v parterju: »Neumnost! Nesmisel!« Gledalci se niso zmenili za to. Čez četrte ure pa je začel znova: »Naši otroci stradajo in zmrzujejo, tu pa se vprizarjajo take igre! Občinstvo je začelo klicati: »Mir, mir!« Eni so vpili: »Ven ž njim!« Moža, ki je kričal, so s silo odvedli. Bil je pisatelj Gustav Gugitz. Na koncu drugega dejanja je večina ploskala, del občinstva pa je razsajal in žvižgal. Popadli so še par ljudi. To demonstracijo so baje pripravili in kot se govori, izvira nje početek od Schönherra, tudi so v gledališču klicali neprestano njegovo ime. Isto gledališče je bilo namreč izključilo iz programa Schönherrovo igro »Kraljestvo«, vsled česar je imel pisatelj z gledališkim ravnateljem hudo polemiko.

s Mi jemo koruzen kruh, letoviščarji pa žemlje. V »Marienbaden Zeitung« beremo: Koliko žemelj se pospravi na letovišču, je razvidno iz tega, da se je pretečeno soboto in nedeljo — tedaj v 2. dneh — speklo in prodalo 30.000 žemelj. Zdravniki so se že pred nedolгим izjavili, da zadostujejo za vsakega gosta po štiri žemlje na dan in je zato mestni svet prisiljen, da ta sklep zdravnikov izvrši in določa, da bo skrčil število žemelj na štiri. V Francovih toplihkah že davno ni nič žemelj... Ali ne veljajo odredbe glede moke tudi za Marienbad? Ne bomo se pozabili, opozoriti gospoda notranjega ministra na to dvojno mero.

O »jedcih« v Marienbadu smo svoj čas že govorili; čas je, da se vsaka prednost bogatih pod pretvezo »zdravljenja« odpravi enkrat za vselej! — Ali je bilo to danes? O, kaj šel »Arbeiter Zeitung« je pisala to dne 8. avgusta 1816 in bila — konfiscirana.

s Zahteve dunajskih vajencev. Dne 23. t. m. so priredili dunajski vajenci in učenci obrtnih šol splošen štrajk in imeli zborovanje, katerega se je udeležilo približno 3000 obrtnih učencev. Soglasno so sprejeli naslednjo resolucijo: 1) Učna doba naj se skrajša na neobhodno potrebni čas. 2) Takoimenovana prehranjevalnina naj se odpravi, namesto tega naj dobi vajenec primerno plačo, ki se zvišuje vsakega pol leta. 3) Uvede naj se 40urni delavni teden. 4) Postavno naj se zajamči 4 tedenski plačani dopust. 5) Ustanove naj se domovi za vajence. 6) Nedeljski in večerni pouk naj se odpravi in uvedejo nadaljevalni tečajji o bdelavnikih dopoldne; učni čas naj se vračuni v delavno dobo. 7) Nadaljevalno šolstvo naj se izpopolni in zagotovi v dotičnem šolskem svetu obrtnim vajencem primerno zastopstvo. 8) Vajenec se sme porabljeti samo za strokovno delo. 9) Ustanove naj se čim prej državne učne delavnice. —

s Brezžična telefonska zveza med Avstralijo in Evropo. Znani ameriški izvedenec za brezžične brzojave dr. Lee de Forrest javlja, da bo na podlagi izpopolnitve brezžičnih brzojavnih zvez mogoče že v letošnjem poletju zveza z 12.000 milj oddaljenimi kraji. Napraviti nameravajo brezžično telefonsko zvezo med Anglijo in Avstralijo.

s Prenočišče v drevesu. Eden najznamenitejših angleških zrakoplovcov pripoveduje sledečo zgodbo: Neke poletne mesečne noči sem letel iz Londona v Brighton. Spočetka je šlo vse dobro, naenkrat pa mi je začel odpovedovati motor in pričel sem se spuščati na tla. Nisem se pa ustavil na obrežju nekega morskega kopališča, kot sem nameraval, ampak v vejah visokega drevesa, blizu neke ribiške kočice. Zgodilo se mi ni, razen par prask na moji koži, ničesar. Naenkrat se je odprlo okno ribiške kočice in zaspan glas mi je zaklical: »Kaj se je zgodilo? Kaj je?« — »Zrakoplovec, ki ni prišel tja, kamor je hotel,« sem dejal. »Ali ste ranjeni?« je vprašal ribič dalje. »Bogu bodi hvala, ne,« sem mu odgovoril. »Tem bolj. Dobro spite! Tudi jaz sem zelo truden,« je dejal ribič in zaprl okno. Jaz pa sem moral prenočiti v vejevju, dokler ni ob zori vstal ribič, ki me je z največjo mirnostjo znova pozdravil in mi pomagal splezati na tla.

s Črno-rdeča-zlata zastava. Odbor nemških držav je imel sejo, v kateri je sklenil, da bo odslej narodna nemška zastava črno-rdeča-zlata.

s Sale. Na trgu. Neka mlada gospa kupuje gosko, a se ne more odločiti, katero bi vzela. Po dolgem izbiranju in tipanju je dejala kmetica nestrpno: »Gospa, kaj je Vaš gospod izbiral tudi tako dolgo, da je izbral tako, kot ste Vi?... — Trdna zveza: »Bogme, z mojo ženo ni mogoče več živeti!« — »Ej, pa ločita se!« — »Nemogoče, ker živiva v svobodnem zakonu.«

s Židovsko vseučilišče v Jeruzalemu. Ko so osvobodili Palestino izpod turškega jarma, se je začela med židi celega sveta velika agitacija, da bi naselili to deželo z židi. Ententa popolnoma soglašala s tem, da se uredi Palestina kot židovska država. Židi se tega veselje, ker ne bodo več raztreseni po vsem svetu, ampak bodo skupaj kot urejena država. Zdaj mislijo ustanoviti v Jeruzalemu hebrejsko vseučilišče. Žid Izak Goldberg iz Vilne je kupil v ta namen neko poslopje v Jeruzalemu. Na vseučilišču bo službeni jezik hebrejski.

Štiristoletnica nemške pošte.

Leta 1916. je poteklo 400 let, odkar so uvedli prvo poštno zvezo med Dunajem in Bruseljem. Franc Tassis iz milanske rodbine Tassis je sklenil z dunajskim dvorom pogodbo, glasom katere se je kot poštni mojster cesarja zavezal, da bo vpeljal stalno poštno zvezo med Dunajem in Bruseljem. Ti »jahajoči sli Tassisov« so imeli pristo opt skozi vse države nemškega cesarstva, kmalu so jih poznali tudi v Italiji, Parizu, Južni Francoski in Španiji. Sledili so jim drugi, ki so posredovali zvezo med Nürnbergom in Frankfurtom in potem naprej gori do Hamburga. To razširjenje poštne pravice in z njo spojene prednosti je rodovini Tassis dalo vedno večji ugled in čimdalje večje bogastvo. Uvidela je z velikim vidikom potrebo na vse strani razširjenega poštarstva. Do leta 1516. so posredovali poštne promet na Nemškem samo sli, krajevno zelo omejeni. Velika državna in hanzeatska usta so imela sicer neko vrsto prav priprostega poštarstva; a kdor je živel izven teh pokrajin in je moral odposlati kako poročilo, je moral naprositi trgovce, rokodelce in sejmarje, ki so sli slučajno miško. — Že koncem 16. stoletja se je poštarstvo rodovine Tassis tako razvilo, da je imela vsako leto nad stotisoč cekinov dohodkov! Velikanska vsota. Leta 1615. je dobil tedanji glavar rodovine naslov grof z imenom Lamoral Thurn in Tassis, obenem je postal »državni generalni poštni mojster«. A tega naslova in urada mu niso dali samo za njegovo osebo, temveč dedno za vse njegove potomce. Predstavnik rodovine se od takrat naprej niso več imenovali Tassis, temveč Taksis, zato še danes običajni naslov: Thurn in Taksis. Ker so cesarji Taksise tako podpirali, niso mogli drugi nič napraviti, akoravno je marsikdo hotel začeti s poštarstvo obrtjo. Nekaj uspeha so imele le deželne pošte nekaterih kmetov, ki niso hoteli priznati državne pošte in so ustanovili v okviru svojih mej lastno pošto. Šele leta 1720. je Karol VI. odpravil monopol Taksisove pošte in je rekel, da je pošta in kar je z njo v zvezi državna last. S tem napadom na njene »najsvetejše pravice« se pa hiša Taksisov nikakor ni mogla sprijazniti, vedno so zahtevali svoje »pravice« nazaj, dokler ni konec nemškega cesarstva ugasnil tudi njihovo svetlobo. Vendar so se nekateri odrastki ohranili še nadalje; na Bavarskem so končali svoje delo leta 1808., na Virtemberskem so se jih mogli znebiti šele leta

1851., kljub vpeljavi državne pošte; morali so plačati Taksisovcem poldrugi milijon goldinarjev odpravnine. V nekaterih drugih nemških državah so se pa obdržali do leta 1866. In še takrat niso dali miru. Pruska vlada, ki je v onih državah prevzela takrat pošto, jim je morala plačati devet milijonov mark odpravnine.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.

(Konec.)

Nastanila sva se v hotelu »Beau rivage«. Povabila sva doktorja Gazzarija iz Dalmacije na razgovor, ki je trajal do osme ure večer. Mnogo smo se domenili, mnogo prekritikastili in ožigosali, predno smo se ločili.

Omeniti moram, da sem v seznamu hotelskih gostov dobil tudi ime Koroščevo in Žerjavovo, ki sta se tam mudila, če se ne motim, koncem oktobra.

Drugi dan zjutraj ob šestih sva se odpeljala v Bern, da dobiva pri srbskem ter nemško-avstrijskem konzulatu in pri švicarskem zunanjem uradu potrebna potrdila. A žalibog ni šlo vse tako gladko, kot sva si predstavljala. Nemški konzulat nama ni hotel dati vize, češ, da ni v to pooblaščen in nima z Dunaja nikakih informacij. Pač pa je gospod tajnika izjavil, da hoče telegrafirati v »Staatsamt für Äußerer« in priporočiti najino zadevo. Ni kazalo torej nič drugega nego ostati za Božič v Bernu.

Popoldne istega dne, bilo je 23. decembra, je dobil dr. Ivan L. telegram od kiparja Meštoviča, da ga morava na vsak način obiskati, predno odideva, v hotelu Beatus v vasi Merligen ob Thunskem jezeru.

Kipar Ivan Meštovič je bil že prve dni decembra odšel iz Pariza proti domovini. A v Bernu ga je dohitela španska gripa, moral je v bolnišnico Lindenhof, kjer je ostal štirinajst dni. Po prestani bolezni je šel na nekako zimsko letovišče v Merlingen, da si utrdi šibko zdravje. Ko je izvedel, da potujeva z doktorjem Ivanom skozi Švico, je naju opozoril telegrafično, kje da je in da bi rad govoril z nama.

Ko sva prespala noč v hotelu Suisse in peravnala račun za sobo z dvema posteljama v znesku 36 Fr., sva se na sveti večer ob šestih odpeljala z vlakom proti Thurnu in od tam še uro daleč z električno železnico do Merligena. Z nama je šel tudi gospod Kačič, doktor medicine, prav fleten in dober človek.

Meštovič in slikar Kljakovič sta nas že čakala na postaji.

Za prihod je bilo že vse preskrbljeno in pripravljeno. Šli smo takoj k večerji.

Ne bom pozabil tega svetega večera. Že zlepa se nisem toliko in tako od srca smejal kakor takrat. Gospoda Meštovič in Kljakovič sta pripovedovala množico naravnih in pristnih šal, da smo se morali poslušalci smejeti do solz. Gospodinja nas je zavidala in obžalovala, da ne razume našega pogovora.

Drugi dan, Sveti dan, smo naprtili izlet v Interlaken, uro poti s tramvajem iz Merlingena. Interlaken je trg ali mesto samih hotelov, ki leži pod znano, v solncu se blestečo Jungfrau, med Thunskim in Brienskim jezerom. Odtod ima tudi svoje ime.

Zvečer smo svoj smeh nadaljevali do pozne noči, zjutraj pa smo odpotovali, hvalježni svojim zabavnim in duhovitim prijateljem.

Še tri dni sva hodila z gospodom Ivanom L. po Bernu. Nazadnje pa je vendar prišel z Dunaja telegram, s katerim se nama je dovolil prost prehod čez nemško-avstrijsko mejo. Pospravila sva svoje reči in odšla proti domovini, vesela in srečna, da se najino dolgo potovanje vendar že enkrat neha.

Bilo je že par dni po novem letu, ko sem izstopil na Južnem kolodvoru krog polnoči.

Na peronu sem srečal prijatelja Dominika, ki me je nahrulil: »Kje se pa ti potepaš?«

Aprovizacija.

a **Prodaja moke.** Od četrta, dne 27. t. m. do vsiete sobote 1. marca se bode dobilo na vsako močno izkaznico po pol kilograma moke za pecivo. Kilogram moke stane 3 K 50 vin. Po končani prodaji morajo trgovci takoj naznaniti ostanek moke. Zamudnikom se zapadle izkaznice ne bodo pečališale, ker ima vsaka stranka dovolj časa, da v treh dneh vzame moko.

a **Stranke, ki dobivajo meso pri Slovši,** se imajo zglasiti v aprovizačnem uradu na Poljanski cesti 13. I. nadstr., v četrtek, dne 27. febr., kjer dobijo nove izkaznice za meso. prinesiti je seboj 1) staro izkaznico za meso, 2) rmeno ali zeleno legitimacijo za živila, 3) železničarji, nakupne knjižice, oziroma potrdila o številu oseh in 4) kdor jo ima, izkaznico ubožne akcije. Uradne ure dopoldne od 8. do 12. n popoldne od 3. do 5. ure. Satre izkaznice za meso so neveljavne, kakor hitro dobe stranke nove izkaznice.

Priporočam p. n. trgovcem, turokam in občinstvu svojo

trgovsko agenturo in komisijsko trgovino.

Preskrbujem prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari točno in hitro.

SLAVKO FARKAŠ, Lukavci, pošta Križevci pri Ljutomeru. 1357

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalec moljev K 2—; prašek proti mrčesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obliki in perilu K 2—; tinktura za bolhe pri psih K 1'30; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—, — Pošilja po povzetju Zaved za eksport

M. Jünker, Zagreb 116, Petrinjska ulica 3.

Krvnikova vrva.

Roman. Spisal Aleksander Petöfl.

(Dalje.)

Prišla sva domov. Legel sem. Naročil sem Janezu, naj me zbudi ob peti uri, če se ne zbudim sam. Kmalu nato sem zaspal. Bitje polnočne ure me je vrglo iz spanja. Odprl sem oči in pogledal krog sebe. V moji sobi je gorela sveča. Janez je spal v mojem naslonjaču s zaprtimi očmi, v njegovih trepalnicah so ob mračnem svitu blestele solze. Uбоgi, dobri fant; jokal joč je zaspal in gotovo je jokal radi mene.

»Morda je še prezgodaj, gospod,« je dejal sluga, ko sva se proti jutru odpravila na pot.

»Predno prideva tja, bo že izšlo solnce,« sem dejal in šla sva.

»Ah, pozabil sem zapreti vrata,« je dejal Janez in letel nazaj.

»To ne pomeni nič dobrega,« je dejal, ko me je zopet dohitel.

»Kaj?« sem ga vprašal.

»Ker sva pustila odprta vrata.«

»Tedaj si vražjeveren, Janez? ... toda glej, če hočeva razlagati, je to ravno dobro znamenje. Glej, vrata so ostala odprta ... to pomeni, da se bova res zopet vrnila.«

»Hm, morda res. Bog daj!«

Moja razlaga ga je pomirila.

Ulice so bile še tihe in prazne, samo petelini so se oglašili tupatam in iz dalje se je slišalopetje mož, ki so zapustili krčmo in se vračali domov. Z naglimi koraki sva šla dalje, kolikor sva mogla v visokem snežu, ker, kot je bilo videti, je snežilo vsjo noč. Prišla sva iz mesta. Bela ravan se je razprostrela pred nama ko ogromna, pogrnjena miza; na nji krožnik ... krožnik za vrane ... vislice.

Kratko po najinem prihodu sva zagledala dve bližajoči se postavi. »To je on; on je vendar-le prišel,« sem pomislil. V par minutah je stal pred menoj Ternjej s svojim sekundantom.

Na robu vzhodnega neba so se vsuli ržni trakovi na sneg, ki so naznanjali prihod dneva; nebo je bilo rdeče, kot bi kdo zasadil meč v njegovo srce in vre kri iz njegove rane ... Počasi je nebo pobledelelo ... prikazalo se je solnce, zdravnik, ki je ozdravil rano krvavečega neba ...

Brez sija, temno je pogledalo solnce skozi meglo, kot bi hotelo reči:

»Ravno sem vstavilo kri ene rane in vi prelivate kri znova!«

Varno smo se približali. Ternjej mi je pomolil dve sablji, da naj izberem. Roka mu je trepetala. Smehljaj sem se zaničljivo; zdelo se je, da je zapazil moj zasmeh, ko je dejal:

»Mrzlo vreme je.«

»Toda človek se razgreje, če pride po tem snegu iz mesta sem,« sem dejal.

Zdelo se je, ko da bi hotel zarudeti na te moje besede, toda njegova kri je bila daleč nekje in mu ni hotela v obraz.

»Izberi tedaj!« je dejal, ko je držal še vedno sabljo v roki.

»Ne rabim sablje!« sem dejal.

»Tedaj se ne bova bojevala?« je vprašal in v njegov mravi obraz je začelo spet prihajati življenje.

»Bova se.«

»No?«

»Bojevala se bova na vsak način; toda, če imaš ti, ki si bil pozvan, pravico izbrati sabljo, imam jaz pravico ...«

»Kaj? Ti imaš pravico? ...« je vprašal jecljaje.

»Bojevati se z močnejšim orožjem,« sem odgovoril.

»In to je?«

»Niti tega ne veš? Pistole ...«

»Pistole?«

»Da.«

»Toda, jaz nimam pištol pri sebi!«

»O, jaz jih imam pri sebi!«

»Toda jaz ne znam streljati ...«

»Stala bova čisto blizu drug proti drugemu ...«

»Tako me lahko ustreliš ...«

»To ravno hočem.«

»Ah,« je vzdihnil, »zdaj vidim, da mi hočeš vzeti življenje po vsi sili. Stori, kar hočeš. Pripravljen sem na vse. Kaj naj storim?«

Potegnil sem dve pištoli iz žepa in mu jih ponudil.

»Izberi!« sem dejal.

Prijel je za eno, potem za drugo; nato je obrnil glavo proč in vzela iz moje roke eno.

»Na koliko razdalje?« je vprašal.

»Nič; tako drug poleg drugega,« sem dejal.

»Kako? Drug poleg drugega?«

»Da.«

»Na kakšen način?«

»Tako, oba položiva pištoli drug drugemu na srce.«

»Tako umrjeva obadva.«

»Samo ena pištola je nabita.«

»In druga ...«

»Prazna.«

»Ali naj verujem to?«

»Veen, če veruješ, ali ne.«

»O, ti si sit svojega življenja, zato hočeš pogubiti tudi mene ...«

»Ne govori neumnosti. Postavi se sem!«

»Za božjo voljo; tu sem.«

»Blizje, blizje ...«

»Še bolj? No ...«

»Tako!«

Stala sva drug ob drugem. Konec moje pištole se je dotaknil njegovih prsi in konec njegove pištole pa je ležal na mojem srcu.

»Janez,« sem dejal mojemu slugi, »štej do tri. Pri številki tri bova ustrelila.«

Ternjej je stisnil zobe in zatisnil oči. Roka se mu je tako tresla, da mu je skoraj padla pištola na tla.

Janez je začel šteti: »Ena ... dve ... tri ...«

Ena pištola je počila, druga se je samo sprožila.

Sneg se je pordečil ... od moje krvi.

8.

Ternjejeva krogla mi je zlomila eno rebro in mi odtrgala z levece nekoliko kože in mesa. Čemu je trepetal ta revež? Zakaj me ni ustrelil v srce? ... Če mu je že pomagala nepoštena sreča in bi ga jaz itak ne mogel ustreliti,

Radi moje rane sem ležal dolgo. Zdravnik mi je priporočal največjega miru; zato sem zapovedal slugi, da ne sme nikogar spustiti k meni, posebno še zaradi tega ne, ker ni smel izvedeti nihče, da ležim radi dvoboja.

Nekoč je prišel pozno zvečer k meni Janez in naznanil, da želi nekdo govoriti z menoj.

»Ti veš, kaj sem ti dejal,« sem odgovoril.

»Vem, gospod, toda ta oseba hoče ureti s silo in komaj sem jo zadržal.«

»Kdo naj bi bil? Ali ga ne poznaš?«

»Ne morem ga spoznati, ker nosi šal čez obraz ...«

»Šal? Tedaj je to dama?«

»Da, gospod.«

»Dama? hm, gotovo bo Beti ... pustila ubožico k meni; sam ostani zunaj.«

Sluga je odšel. Dama je vstopila. Dvignila je pajčolan.

Ni bila Beti.

Bila je Roza.

Z bridkim jokom se je vrgla name ... ravno na moje rane, ki si jih nisem smel dotakniti, da ne bi čutil velike bolečine. Toda pozabil sem, da sta moja stran in moja roka prestreljena.

»Kako bled si, Matija,« je dejala, »kako blede so tvoja lica! ...«

»In tudi tvoja, Roza!«

»O, trpela sem mnogo, zelo mnogo!«

»Tudi jaz, Roza, tudi jaz!«

»In radi tebe, Matija ...«

»Tedaj sva drug radi drugega trpela.«

»Toda jaz ti ne očitam,« je pristavila s tako prijetnim glasom, ki bi posladil vsak grenak spomin mojega sedemdestletnega življenja, če bi ga zdajle slišal.

»Med nama,« je nadaljevala, ko je sedla na rob postelje, »med nama ni več prostora za kako očitaj, ker ... ha, Matija, kaj se je zgodilo s tvojo roko in ... ti si obrezan ...«

»Malo rano imam.«

»Matija, nocoj se vidiva zadnjikrat.«

»Zadnjikrat? O, zdaj me prično znova baletni rane!«

»Kaj ti je? povej, kaj ti je? ... Ti molčiš? Zakaj mi ne upaš povedati? Tvoja bolezen je nevarna, kaj ne? Ne boj se, ne misli, da te bom zapustila radi tega ...«

»Tebi povem, Roza, tebi nočem lagati ... dvobojeval sem se.«

»Dvobojeval. Za božjo voljo! Čemu?«

»Ti si bila vzrok, Roza.«

»Jaz! Oh! In s kom?«

»S kom drugim bi se bil dvobojeval, če ne s Ternjejem?«

»Ha! Z mojim soprogom!« je zavpila Roza.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cencič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.